

CO₂-Prestatieladder

Beleid footprint gemeente Altena 2024

Organisatie: Gemeente Altena
Contactpersoon: Peter van der Leeden

Adviseur: N. van der Zee
Adviesbureau: De Duurzame Adviseurs

Publicatiedatum: 10-09-2025

de duurzame
adviseurs

Inhoudsopgave

1	De CO ₂ -Prestatieladder	3
2	CO ₂ - en energiebeleid gemeente Altena	4
3	Taakstellingen	5
3.1	Stuurcyclus	5
3.2	Dataverzameling	6
4	CO ₂ -reductiedoelstellingen en voortgang	8
4.1	Hoofddoelstelling	8
4.2	Subdoelstellingen	8
4.3	Energie reductiedoelstelling	8
5	Plan van aanpak	9
5.1	CO ₂ -reducerende maatregelen	9
5.2	Kwantitatieve reductie	10
	Disclaimer & Colofon	11

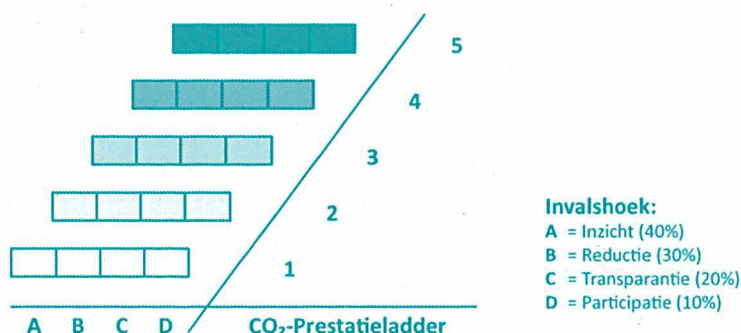
1 De CO₂-Prestatieladder

De CO₂ Prestatieladder is een managementsysteem dat zich richt op CO₂-reductie, energiebesparing en het gebruik van duurzame energie binnen de bedrijfsvoering, in projecten en in de keten. Het systeem vereist continue verbetering van inzicht, verdere CO₂-reductiemaatregelen, communicatie en samenwerking in de bedrijfsvoering. Het helpt organisaties met het structureren van interne bedrijfsprocessen rondom verduurzaming en het opzetten van duurzaamheidsverslaggeving met een focus op CO₂. Naast het maatschappelijke belang van duurzaamheid biedt het ook kansen voor het inspireren van interne en externe belanghebbenden, onderscheiding ten opzichte van concurrenten, kostenbesparing en het voldoen aan wetgeving. Daarnaast kan het certificeren op de CO₂ Prestatieladder voordeel opleveren in aanbestedingen van (publieke) opdrachtgevers. Hoe meer een organisatie zich inspant om CO₂ te reduceren, hoe meer kans op gunning bij een opdracht.

De CO₂-Prestatieladder kent vijf niveaus, waarbij niveau één, twee en drie zich richten op de eigen organisatie en niveau vier en vijf een stap maken naar de keten van de organisatie. Om de ladder te beklimmen naar een volgend niveau moet aan alle verplichte normen van onderliggende niveaus worden voldaan. Ieder niveau omvat de volgende vier invalshoeken:

- A. Inzicht** maakt een organisatie bewust van de eigen CO₂-prestatie, de risico's en kansen, biedt de organisatie informatie die ze kan gebruiken voor het formuleren van effectieve doelstellingen en maatregelen om de CO₂-uitstoot te reduceren, en waar de communicatie en samenwerking zich op dient te richten. Invalshoek A stimuleert organisaties om eigen uitstoot en in de keten te kennen. De organisatie realiseert continue verbetering in de diepgang, reikwijdte en efficiëntie van inzicht en kwaliteit van de emissie-inventaris.
- B. Reductie** creëert kansen voor het terugdringen van energieverbruik en CO₂-uitstoot, en bevordert samenwerking zodat de meest efficiënte opties voor reductie worden aangepakt. De organisatie realiseert continue verbetering van de efficiëntie van maatregelen, in het vaststellen en behalen van doelen en het aantonen van voortgang op doelstellingen en maatregelen.
- C. Transparantie** stimuleert de creatieve betrokkenheid van medewerkers. Ook weten organisaties van elkaars inzet, en kan een organisatie door anderen worden aangesproken op de ambities en vorderingen. De organisatie realiseert continue verbetering in de diepgang en verspreiding van de communicatie en in het verwerken van inbreng van de interne en externe belanghebbenden.
- D. Participatie** laat een organisatie investeren in samenwerking, delen van eigen kennis en daar waar mogelijk gebruikmaken van kennis die elders is ontwikkeld. De organisatie realiseert continue verbetering in het selecteren van nuttige initiatieven en het toepassen van de kennis in de organisatie.

Een erkende certificerende instantie beoordeelt de activiteiten en bepaalt het niveau van de CO₂ Prestatieladder. Hiervoor moeten stappen zijn gezet op alle invalshoeken van de ladder. In onderstaande figuur wordt bovenstaande tekst schematisch weergegeven met de bijbehorende weg van de invalshoeken voor certificering (bron: Handboek CO₂ Prestatieladder 3.1, SKAO).

2 CO₂- en energiebeleid gemeente Altena

Gemeente Altena wil in 2046 een CO₂ neutrale gemeente zijn en heeft hiermee een duidelijke lange termijn doelstelling. Deze doelstelling vraagt ook de nodige inspanningen om de gemeentelijke organisatie zelf te verduurzamen. De gemeente Altena geeft hier invulling aan door kritisch te kijken naar het energieverbruik en CO₂-uitstoot binnen de eigen organisatie en deze te verminderen.

De grootste CO₂-reductie is te bereiken door de energiebehoefte te verminderen. De energievraag moet dus zoveel mogelijk worden beperkt. De resterende behoefte moet worden opgewekt uit hernieuwbare bronnen. Zolang we nog niet alle benodigde energie uit hernieuwbare bronnen kunnen opwekken, moeten we fossiele energiebronnen zo efficiënt mogelijk gebruiken.

Gemeente Altena bouwt haar vastgoed sinds 2019 energieneutraal (ENG) en verduurzaamt het bestaande vastgoed op natuurlijke momenten. Het wagenpark van de buitendienst is geëlektrificeerd voor zover dat mogelijk is en brandstofaangedreven handgereedschappen worden vervangen door elektrische alternatieven. De gemeente stimuleert verduurzaming van de mobiliteit van haar medewerkers door de aanschaf van elektrische deelauto's en het bevorderen van het gebruik van de fiets in plaats van de auto.

De CO₂ Prestatieladder als managementsysteem past bij de ambities van gemeente Altena. Het ondersteunt de organisatie om op een structurele en transparante manier maatregelen te onderzoeken en te monitoren die leiden tot een continue verbetering van de energie-efficiëntie en vermindering van de CO₂-uitstoot van de gemeentelijke organisatie.

De gemeente Altena vindt het belangrijk kennis over CO₂-reductie te delen. Zo neemt de Gemeente Altena deel aan de volgende initiatieven waarbij het delen van kennis en innovaties op het gebied van energie- en CO₂-reductie centraal staat. Meer informatie over deze initiatieven is te vinden via de opgegeven links naar de betreffende websites:

1. Duurzaamheidskring Altena: <https://www.stimular.nl/nieuws/altena-bedrijven-werken-samen-duurzaam-ondernemerschap/>
2. Regionaal Plan Energiesysteem (voorheen: RES): <https://www.reswestbrabant.nl/over/regionaal+plan+energiesysteem+west-brabant+energ/default.aspx>
3. Stichting Positieve Impact: <https://positieveimpact.nu/>

3 Taakstellingen

Om de CO₂-Prestatieladder te onderhouden zijn acties, planningen en verantwoordelijkheden binnen de organisatie belegd. Deze worden in dit hoofdstuk weergegeven.

3.1 Stuurstuurbalans

Stuurstuurbalans gekoppeld aan normen

		Doelstelling	Verantwoordelijke	Actie	Reactie	Planning	CO ₂ -Prestatieladder (Prest.)	Plan omzet & doelstelling (Prest.)	Communicatie (Prest.)	Wettelijke (Prest.)	Verantwoordelijke (Prest.)	Verantwoordelijke (Prest.)	Verantwoordelijke (Prest.)	Verantwoordelijke (Prest.)
FASEOVERSTIJGEND														
Algemeen		Voldoen aan continue verbetering volgens de stuurstuurbalans		Continu	Doorlopend	x								
Algemeen		Voldoen aan eisen van projecten		Continu	Doorlopend	x								
Algemeen		Voldoen aan verplichte internetpublicatie op de SKAO-website		Jaarlijks	Februari	x								
Algemeen		Voldoen aan contributieplichting aan de SKAO		Jaarlijks	Februari	x								
PLAN														
Algemeen		Organizational boundary opstellen en accorderen		Jaarlijks	Februari	x								
Algemeen		Organisatiegrootte actualiseren		Jaarlijks	Februari	x								
Algemeen		Interne audit inplannen		Jaarlijks	Oktober	x								
Algemeen		Externe audit inplannen met certificerende instelling		Jaarlijks	Juli	x								
1	A	Lijst met energiestromen voor scope 1 en 2 actualiseren		(Half)jaarlijks	Februari & Juli	x								
1	B	Mogelijkheden voor CO ₂ -reductie in scope 1 en 2 inventariseren		Jaarlijks	Februari	x								
1	D	Relevante initiatieven inventariseren en bespreken met management		Jaarlijks	Februari	x								
2	A	Gegevens verzamelen van de energiestromen in scope 1 en 2		(Half)jaarlijks	Februari & Juli	x								
2	A	Energiebeoordeling uitvoeren		Jaarlijks	Maart	x								
2	B	Kwaliteits omschreven doelstelling voor scope 1 en 2 en accorderen		Jaarlijks	Maart	x								
2	B	Kwaliteits omschreven doelstelling voor alternatieve brandstoffen/gebruik van groene stroom opstellen en accorderen		Jaarlijks	Maart	x								
2	C	Effectieve stuurstuurbalans opstellen met toegevoegde verantwoordelijkheden		Jaarlijks	Januari	x								
2	C	Interne en externe belanghebbenden identificeren		Jaarlijks	Januari	x								
2	D	Pasieve en beperkte actieve deelname aan minimaal één initiatief plannen		Jaarlijks	Januari	x								
3	A	CO ₂ -emissiefactoren actualiseren		Jaarlijks	Februari	x								
3	A	Emissie-inventaris rapportage opstellen voor scope 1 en 2		(Half)jaarlijks	Februari & September	x								
3	B	Plan van aanpak en kwalitatieve doelstellingen voor scope 1 en 2 opstellen en accorderen		Halfjaarlijks	Februari & September	x								
3	B	Energiebeoordeling actieplan voor scope 1 en 2 opstellen en accorderen		Halfjaarlijks	Februari & September	x								
3	B	SKAO Maatregelenlijst en ambitiebepaling opstellen		Jaarlijks	Juni	x								
3	C	Communicatieplan opstellen en accorderen		Jaarlijks	Maart	x								
3	D	Actieve deelname aan minimaal één initiatief plannen, inclusief budget		Jaarlijks	Afhankelijk van initiatieven	x								
DO														
3	B	Plan van aanpak voor scope 1 en 2 uitvoeren		Doorlopend	Doorlopend	x								
3	D	Initiatieven bijhouden		Halfjaarlijks	Afhankelijk van initiatieven	x								
Algemeen		Projectdossier actualiseren		Halfjaarlijks	Doorlopend	x								
CHECK														
1	C	Ad hoc interne en externe communicatie over het energiereductie beleid		Ad hoc	Ad hoc	x								
2	C	Structurele interne communicatie over het energiebeleid en doelstellingen		Halfjaarlijks	Mei & November	x								
3	A	Kwaliteitscontrole op de emissie-inventaris rapportage uitvoeren		(Half)jaarlijks	Februari & September	x								
3	B	Voortgang van het plan van aanpak en doelstellingen voor scope 1 en 2 evalueren		(Half)jaarlijks	April & Augustus	x								
3	C	Communicatieplan voor scope 1 en 2 uitvoeren		Halfjaarlijks	Mei & November	x								
3	C	Uitvoering van het communicatieplan evalueren		Halfjaarlijks	Mei & November	x								
3	D	Bijvoering van de initiatieven evalueren		Jaarlijks	Afhankelijk van initiatieven	x								
Algemeen		Vereiste budgetten in de directiebeoordeling opnemen		Jaarlijks	Augustus	x								
Algemeen		Directiebeoordeling uitvoeren inclusief het opnemen van openstaande actiepunten		Jaarlijks	September	x								
Algemeen		Interne audit uitvoeren		Jaarlijks	September	x								
Algemeen		Externe audit uitvoeren		Jaarlijks	Oktober	x								
ACT														
Algemeen		Corrigerende maatregelen uit de interne audit herstellen		Doorlopend	Doorlopend	x								
Algemeen		Afwijkingen uit de externe audit herstellen		Jaarlijks	Februari	x								
Algemeen		Bijsturen op aandachtspunten uit de "check" fase		Continu	Doorlopend	x								

3.2 Dataverzameling

Scope 1, 2 en business travel

Emissiestroom	Eenheid	Bron	Uitvoerder	Onzekerheden en impact	Verbeterplan datakwaliteit
Aardgasverbruik					
Vastgoed	m3	Meterstanden/facturen	Peter	In 2024 is de data rondom energieverbruik inzichtelijk door de overstap naar een andere leverancier.	
Brandstof wagenpark					
Diesel	liter	Tankpasrapportage	Ronald & Marcel	Verbonden partij Midzuid: Aantallen aangeleverd in euro's, omgerekend naar gemiddelde tarief 2024: 1,57	Midzuid gevraagd naar de mogelijkheden om de data aan te leveren in liters
Benzine		Tankpasrapportage	Ronald & Marcel	Verbonden partij Midzuid: Aantallen aangeleverd in euro's, omgerekend naar gemiddelde tarief 2024: 1,969	Midzuid gevraagd naar de mogelijkheden om de data aan te leveren in liters
Elektriciteit	kWh	Tankpasrapportage	Ronald & Marcel	Verbonden partij Midzuid: Uitgaande van gemiddeld tarief van 0,45 cent per kWh	Midzuid gevraagd naar de mogelijkheden om de data aan te leveren in kWh
Brandstof bedrijfsmiddelen					
Diesel	liter	Facturen/tankpasrapportage	Ronald		
Benzine		Facturen/tankpasrapportage	Ronald		
Elektriciteit	kWh	Facturen/tankpasrapportage	Peter		
Elektriciteit					
Vastgoed	kWh	Meterstanden/facturen	Peter		
Warmte					
Vastgoed	GJ	Facturen	Peter	In 2024 is de data rondom energieverbruik inzichtelijk door de overstap naar een andere leverancier.	
Zakelijke kilometers					
Auto		Declaraties	Herman		
OV	km	Declaraties	Herman		
Vliegreizen					
Vluchten	km	Declaraties/facturen	Herman		

4 CO₂-reductiedoelstellingen en voortgang

Onderstaande doelstellingen zijn gebaseerd op CO₂-reductiemaatregelen die te vinden zijn in het plan van aanpak in het Excel document "Acties, planning en verantwoordelijkheden". Hier staan tevens de doorberekeningen van de scope 1, 2 en business travel doelstellingen.

4.1 Hoofddoelstelling

HOOFDDOELSTELLING SCOPE 1 EN 2

Gemeente Altena wil in 2028 ten opzichte van 2019 52% minder CO₂ uitstoten.

Deze doelstelling is absoluut.

JAARLIJKE DOELSTELLING SCOPE 1 EN 2

2024	29%
2025	32%
2026	35%
2027	38%
2028	52%

4.2 Subdoelstellingen

SUBDOELSTELLINGEN

	DOELSTELLING
Scope 1	57% reductie
Scope 2	35% reductie
Business travel	19% reductie
Groene stroom	100%
Alternatieve brandstoffen	Uitfaseren van diesel naar HVO100 voor de voertuigen van gemeente Altena

4.3 Energie reductiedoelstelling

De organisatie heeft een reductiedoelstelling in het energieverbruik van 38% in 2028 ten opzichte van 2019 in scope 1 en 2.

5 Plan van aanpak

5.1 CO₂-reducerende maatregelen

Gemeente Altena heeft op een verantwoorde manier gezocht naar maatregelen die de CO₂-footprint van de gemeentelijke organisatie kunnen verkleinen. In 2020 zijn onderzoeken naar verduurzaming van het wagenpark afgerond. Op basis van de uitkomsten van deze onderzoeken heeft gemeente Altena budgetten vrijgemaakt om dit daadwerkelijk uit te voeren. Voor de verduurzaming van het eigen vastgoed is in 2023 een routekaart opgesteld. Omdat de gemeente financieel moeilijke jaren tegemoet gaat, zal het vastgoed vooralsnog op natuurlijke momenten worden verduurzaamd.

Hieronder volgt een overzicht van de meest relevante CO₂-reducerende maatregelen die door de gemeente genomen gaan worden op de middellange termijn.

- Verduurzamen eigen vastgoed: Dit gebeurt op natuurlijke momenten.
- Afstoten vastgoed: In 2027 wordt de verbouwing van het gemeentehuis in Almkerk afgerond en wordt de huur van de vestiging in Wijk en Aalburg beëindigd.
- Verduurzaming materieel/handgereedschappen: Elektrificatie op natuurlijke momenten, efficiëntere inzet.
- Verduurzaming dienstreizen: Medewerkers worden gestimuleerd om gebruik te maken van de elektrische deelauto's of van de (elektrische) fiets.
- Verder 'verledden' openbare verlichting: eind 2025 is alle openbare verlichting LED.
- De elektriciteit die de gemeente verbruikt is (onveranderd) gecertificeerde Nederlandse groene stroom.
- Het aardgas dat de gemeente verbruikt wordt (onveranderd) gecompenseerd (VER).

Naast concrete maatregelen richt gemeente Altena zich ook actief op de bewustwording en kennisvergroting bij haar medewerkers. Zo zijn in 2024 de Impact Games georganiseerd waarbij medewerkers in competitieverband met elkaar aan de slag gingen met diverse duurzaamheidsthema's. Ook wordt jaarlijks in september een Fiets-naar-je-werk-actie georganiseerd. Hierbij worden medewerkers met ludieke acties gestimuleerd om op de fiets naar het werk te komen. En in maart en juli 2025 zijn inspiratiesessies gehouden over gezonde en duurzame voeding, thuis en in de kantine.

5.2 Kwantitatieve reductie

Scope 1

Maatregelen aardgasverbruik	Reductie op emissiestroom (m3)	Reductie op totaal (CO2)	Reductie in tonnen CO2	Reductie op totaal (GJ)	Reductie in GJ
Verbouwing gemeentewerf Giessen: oa groengevels en zonnepanelen, aanbouwen kantine (Start 2021, realisatie 2023) + overkappingen met zonnepanelen (Zie tekening)	0%	0%	-	0%	-
Verduurzaming eigen vastgoed (WE)	35%	18%	159,32	11%	2.667,74
Slopen, afstoten vervangen vastgoed	21%	11%	95,59	6%	1.400,58
Keteltemperatuur verlagen van 80 naar 60					
Kloktijden aanpassen (minder stookuren)	2%	1%	9,10	1%	152,44
Goed onderhoud (jaarlijkse controles op hitte verlies, inregelingen etc)		0%	-	0%	-
Meer menglucht dus minder verwarmen (afschalen corona maatregelen)		0%	-	0%	-
Totaal op gasverbruik	58%	30%	264,02	18%	4.220,75

Maatregelen brandstofverbruik	Reductie op emissiestroom (liter/kWh)	Reductie op totaal (CO2)	Reductie in tonnen CO2	Reductie op totaal (GJ)	Reductie in GJ
Voertuigen die op diesel rijden moeten overstappen op HVO100. Dit geldt voor alle dieselvoertuigen van gemeente Alken	8%	2%	21,69	1%	236,81
Elektrificatie materieel (als mogelijk)	1%	0%	2,86	0%	29,60
Alternatieve brandstoffen MidZuid	1%	0%	1,58	0%	16,28
Dieselwagens vervangen door elektrische auto's	44%	14%	119,28	5%	1.167,15
Zoutloos verhuizen naar lokaal punt om rijbewegingen te verminderen	1%	0%	2,76	1%	233,43
Vervangen benzine wagens	2%	1%	5,52		
Totaal op brandstofverbruik	57%	17%	153,69	7%	1.683,27

Scope 2

Maatregelen elektriciteitsverbruik	Reductie op emissiestroom (kWh)	Reductie op totaal (CO2)	Reductie in tonnen CO2	Reductie op totaal (GJ)	Reductie in GJ
Verbouwing gemeentewerf Giessen: oa groengevels en zonnepanelen, aanbouwen kantine (Start 2021, realisatie 2023) + overkappingen met zonnepanelen (Zie tekening)	3%	0%	1,97	1%	233,43
Verledden OV	27%	2%	17,77	2%	466,86
Verduurzamen eigen vastgoed (WE)	4%	0%	2,63	3%	700,29
Slopen, afstoten vervangen vastgoed	0%	0%	-	0%	-
Lichtsensoren	0%	0%	-	1%	233,43
Verledden MidZuid	1%	0%	0,66	4%	933,72
Onderzoek inkoop groene stroom via Vattenval MidZuid	0%	0%	-	0%	-
Totaal op elektriverbruik	35%	3%	23,03	11%	2.567,72

Business travel

Maatregelen business travel	Reductie op emissiestroom (km)	Reductie op totaal (CO2)	Reductie in tonnen CO2	Reductie op totaal (GJ)	Reductie in GJ
Toepassen van video en/of teleconferencing	1%	0%	0,75	1%	233,43
Terugdringen autogebruik zowel dienstreizen als woon-werk	5%	0%	3,74	1%	233,43
Inzetten van deelauto's	3%	0%	2,24	0%	-
Gebiedsbeheerders krijgen eigen elektrische voertuigen voor de reductie dienstreizen	10%	1%	7,48	0%	-
		0%	-	0%	-
Totaal op business travel	19%	2%	14,21	2%	466,86

Disclaimer & Colofon

Uitsluiting van juridische aansprakelijkheid

Hoewel de informatie in dit rapport afkomstig is van betrouwbare bronnen en exceptionele zorgvuldigheid is betracht tijdens het samenstellen van deze rapportage kunnen De Duurzame Adviseurs geen juridische aansprakelijkheid aanvaarden voor fouten en onnauwkeurigheden, ongeacht de oorzaak daarvan en voor schade als gevolg daarvan. De borging en uitvoering van de opgestelde doelen en maatregelen aanwezig in dit rapport liggen bij de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever. Voor het niet behalen van doelen en/of het onjuist aanleveren van data door de opdrachtgever, kunnen De Duurzame Adviseurs niet aansprakelijk worden gesteld.

In geen enkel geval zijn De Duurzame Adviseurs, haar eigenaren en/of medewerkers aansprakelijk ten aanzien van indirecte, immateriële of gevolgschade met inbegrip van gederfde winst of inkomsten en verlies van contracten of orders.

Bescherming intellectueel eigendom

Het auteursrecht op dit document berust bij De Duurzame Adviseurs of bij derden welke bij toestemming deze documentatie beschikbaar hebben gesteld aan Gemeente Altena. Vermenigvuldiging in wat voor vorm dan ook is alleen toegestaan door voorafgaande toestemming door De Duurzame Adviseurs.

Ondertekening

Auteur(s):	N. van der Zee, De Duurzame Adviseurs
Kenmerk:	CO ₂ -Prestatieladder Beleid Rapportagejaar 2024
Verantwoordelijk projectleider:	Peter van der Leeden
Datum ondertekening:	11 september 2025
Ondertekend door:	Kees Roelofsma, directeur Ruimte en Strategie

Handtekening:

